

RADNIČNÉ 11 noviny

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Ročník XIV. • Číslo 11

november 2020

CELOPLOŠNÉ TESTOVANIE OBYVATEĽOV

Foto: Miliak

V čase uzávierky Radničných novín mali obyvatelia mesta pod Urpínom za sebou prvé kolo celoplošného testovania, a po rozhodnutí Vlády SR sa samospráva pripravovala na druhé kolo. To, ako táto logistická akcia prebiehala v Banskej Bystrici sa dozvieme v téme mesiaca.

Strana 4 – 6

Foto: MsÚ BB

SAMOSPRÁVA

Po letnej diagnostike ciest sme sa tentokrát zamerali na stav banskobystrických mostov.

Strana 7

Foto: MsÚ BB

SAMOSPRÁVA

Už o niekoľko dní sa začne obdobie zimnej údržby miestnych komunikácií a chodníkov.

Strana 9

Foto: archív MsÚ BB

HISTÓRIA

V našom meste si počas roka 2020 pripomíname niekoľko významných výročí.

Strana 14

ŠKOLSKÝ PROGRAM EYOF JE MOŽNÉ VYUŽÍVAŤ AJ V DOBE ZATVORENÝCH TELOCVIČNÍ

Školský program pre XVI. letný Európsky olympijský festival mládeže (EYOF) ponúka pre základné, stredné i vysoké školy rozsiahly a voľne dostupný obsah plný nápadov, príbehov a aktivít, ktoré dokážu inšpirovať mladých ľudí a naučiť ich tým správnym hodnotám. EYOF, stretnutie viac ako troch tisícok mladých športovcov z celej Európy, bude Banská Bystrica hostiť v závere júla 2022. Prípravy spestrí aj školský program.

V dnešnej dobe sa počas daždivých, prípadne veľmi chladných dní preniesli hodiny telesnej výchovy do učební a tried, telocvične zostali prázdne. Učítelia telesnej výchovy musia hľadať nové formy, ako motivovať svojich žiakov k pohybu a zaujať ich počas hodín. Aj keď úplne telesnú výchovu nenahradí, riešenie ponúka program vzdelávania o olympijských hodnotách OVEP, ktorý je súčasťou Školského programu EYOF 2022 Banská Bystrica. OVEP budú využívať aj učítelia na prvých stupňoch základných škôl, ktoré sú dnes ako jediné školské zariadenia otvorené. Cieľom programu OVEP, vytvoreného Medzinárodným olympijským výborom, je inšpirovať mladú generáciu k správaniu morálno-etickému správaniu sa prostredníctvom športu, ktorý je nástrojom rozvoja osobnosti i vzdelávania. Základom programu OVEP je výchova v duchu piatich základných princípov olympizmu: radosť z vynaloženého

úsilia, zmysel pre fair play, rešpekt k sebe samému a druhým, snaha o výnimočnosť, harmonický rozvoj tela, mysle a ducha. Pochopiteľne, obsahová flexibilita programu ponúka priestor aj na výchovu k ďalším kladným morálno-etickým hodnotám a k budovaniu charakteru

Fotografia zo semináru OVEP v Litve

mladých ľudí. Pri realizácii školského programu pomôžu organizátorom EYOF 2022 Banská Bystrica aj Slovenský olympijský a športový výbor s Banskobystrickým samosprávnym kra-

jom a Centrom voľného času JUNIOR. Všetky inštitúcie už podpísali Memorandum o spolupráci. „Olympijské hodnoty nie sú zamerané len na jednu oblasť, sú nevyhnutné pre život. Dnes je viac ako potrebné, aby sme ich priblížili mládeži a aby ich aplikovala vo svojich životoch. Naším cieľom nie je zapamätanie si hodnôt v teoretickej rovine, ale predovšetkým v praktickej,“ hovorí koordinátor projektu OVEP Julián Krull z banskobystrického Centra voľného času – JUNIOR. Súčasťou školského programu OVEP bude po skončení protipandemických opatrení i séria workshopov a besied aj s úspešnými športovcami, pre študentov a žiakov škôl na rôzne témy týkajúce sa olympijskej výchovy i vzdelávania k hodnotám. Viacerí učítelia už počas októbra absolvovali vzdelávací seminár o programe OVEP a v dnešnej náročnej dobe aplikujú do výučby jeho rôzne hravé formy.

Tím EYOF

KEĎ SA ĽUDIA NEZASTAVIA PRED NIČÍM

V závere októbra vandali poškodili výtvarné dielo Odkrývanie, ktoré je umiestnené v Centre nezávislej kultúry Záhrada. Z diela, ktorého autormi sú Karol a Matej Rosmányovci, boli odcudzené posuvné bronzové kocky v hodnote cca 4 000 eur. Dielo je evidované v majetku samosprávy a v roku 2016 bolo Uznesením MsZ č. 360/2016 vyhlásené za pamätihodnosť mesta. Výtvarné dielo bolo zhotovené na základe výsledkov súťaže v roku 2013 za 8 000 eur. V roku 2019 sme realizovali jeho obnovu (výmena posuvných kamenných kociek za bronzové). „Mrzí nás, že v období, keď riešime ochranu zdravia a života obyvateľov, musíme venovať čas a energiu aj činnosti ľudí, ktorí sa nezastavia pred ničím,“ hovorí primátor Ján Nosko. Polícia už začala trestné stíhanie za prečin krádeže. „Veríme, že vinníkov nájdeme a pamätník sa dá do poriadku,“ dopĺňa Milan Liachý, 2. zástupca primátora.

POMNÍK VENOVANÝ PAMIAŤKE JÁNA LANGOŠA

Výtvarné dielo Odkrývanie je venované odkazu zakladateľa Ústavu pamäti národa Jána Lango-

ša (1946 – 2006). Posolstvo diela je postavené na myšlienke: „Ten, kto nepozná svoju minulosť, je odsúdený ju opakovať.“ „Autori diela – Karol Rosmány a Matej Rosmány, zakomponovali text do jednoduchej formy mramorového hracieho stolčeka. Vrchná doska stola je vyložená pohyblivými doštičkami, ktoré sa môžu presúvať. Pod každou z doštičiek sa nachádza jeden znak textu, z ktorého je možné zložiť výrok. Interaktívne dielo počíta s aktívnou účasťou diváka, a aj takýmto spôsobom upozorňuje na dôležitú potrebu participácie a osobnej zodpovednosti každého občana pri zachovávaní a udržiavaní demokratických hodnôt,“ objasňuje historička umenia Zuzana Majlingová.

Z diela Odkrývanie boli odcudzené bronzové kocky

ZASLÚŽIA SI NAŠU POZORNOSŤ

Möbiova páska prechádza potrebnou údržbou

Starostlivosti o výtvarné diela vo verejnom priestore sa mesto venuje dlhodobo. V týchto dňoch realizujeme čistenie a údržbu Möbiovej páske od autora Štefana Belohradského. Abstraktné dielo, ktoré zobrazuje nekonečno sa nachádza na Hornej ulici č. 77, oproti mestskému úradu. Za pamätihodnosť mesta Banská Bystrica bolo vyhlásené uznesením MsZ ešte v roku 2016. Posledné týždne prechádza výtvarné dielo čistením a údržbou vrátane podstavca sochy. Doposiaľ boli očistené povrchy od nečistôt a depozitov, zrealizovala sa rekonštrukcia podstavca, injekčná platňa, petrifikovanie a plombovanie hmoty diela. Möbiova páska bola štrukturálne a farebne zjednotená, vykonaná bude ešte hydrofobizačná úprava i antigrafitový náter.

mar

INFORMÁCIE Z MESTSKÉHO ÚRADU

1

OPATRENIA KRÍZOVÉHO ŠTÁBU MESTA

Krízový štáb mesta Banská Bystrica okrem zabezpečenia celoplošného testovania rieši aj ďalšie nevyhnutné opatrenia, ktoré je neustále potrebné operatívne prijímať z dôvodu šírenia ochorenia COVID-19. V čase uzávierky Radničných novín (30. októbra – 6. novembra) bola situácia nasledovná: mestský úrad je pre verejnosť až do odvolania zatvorený, pričom v obmedzenom režime funguje len Matričný úrad a ohlasovňa pobytu a Klientске centrum. Zamestnanci Matričného úradu a ohlasovne pobytu vybavujú len nevyhnutné záležitosti týkajúce sa úmrtí a vydávania rodných listov pre novorodencov. Úradné hodiny matriky pre vybavovanie nevyhnutných úkonov sú od 7:30 do 12:00 hod. s výnimkou štvrtku, keď je nestránkový deň. Zamestnanci Klientскеho centra, vrátane Pokladne, sú k dispozícii pre obyvateľov každý pracovný deň od pondelka do piatka od 7:30 hod. do 12:00 hod. Zamestnanci klientскеho centra preberajú od verej-

nosti len žiadosti a podania, ktoré prinesú. Pokladňa funguje na hotovostné a bezhotovostné platby. Odborné pracoviská Klientскеho centra nie sú k dispozícii až do odvolania. Obyvateľov mesta žiadame, aby zamestnancov úradu kontaktovali výlučne telefonicky alebo e-mailom. Kontakty na zamestnancov odborov a oddelení nájdete na webovej stránke mesta www.banskabystrica.sk v sekcii Mestský úrad/Oddelenia. Mestská obchodná spoločnosť MBB a. s. obmedzila komunikáciu s klientmi a verejnosťou výlučne na telefonickú a e-mailovú formu až do odvolania. Radnica a Informačné centrum na Námestí SNP 1 a Turistické informačné centrum v priestoroch autobusovej stanice, Hodinová veža a Robotnícky dom sú pre verejnosť až do odvolania zatvorené. Pripomíname však, že aktuálne informácie vždy nájdete na stránke mesta www.banskabystrica.sk.

Kancelária primátora

2

ELEKTRONICKÉ SČÍTANIE ĽUDU

Od 15. februára 2021 do 31. marca 2021 sa uskutoční celoplošné elektronické sčítanie ľudu. Vyzývame

všetkých obyvateľov, ktorí sa budú v rozhodujúcom čase, t. j. polnoc zo štvrtka 31. decembra 2020 na piatok 1. januára 2021 zdržiavať v obydliach, ktorým nemôže byť oficiálne pridelené súpisné číslo (neskolaudované rodinné domy, mobilné obydlia, obývané rekreačné objekty a všetky ostatné objekty), aby ich nahlásili e-mailom či telefonicky v termíne do 18. decembra 2020 (matrika@banskabystrica.sk, marta.cellarova@banskabystrica.sk, 43 30 720, 43 30 725, 43 30 726).

Matričný úrad a ohlasovňa pobytu, MsÚ BB

3

KVALITA VYBRANÝCH VODNÝCH ZDROJOV NA ÚZEMÍ MESTA

Mesto Banská Bystrica zariadilo v uplynulom období kontrolu voľne prístupných vodných zdrojov z hľadiska bezpečnosti a ich využitia na pitné účely. Odber a analýzu vzoriek vykonával banskobystrický Regionálny úrad verejného zdravotníctva. Napriek tomu, že samospráva dostupné pramene, studničky i medokýše v meste kontroluje, nie je možné ich považovať za vodu určenú pre pravidelnú ľudskú spotrebu. Nie sú totiž oficiálnymi zdrojmi pitnej vody a ich kvalita sa môže priebežne meniť.

RUDLOVSKÝ MEDOKÝŠ ako minerálny prameň vykazuje prirodzene a stabilne zvýšený obsah síranov, vápnika, mangánu, železa, vodivosti, tvrdosti vody a nedosahuje požadovanú hodnotu reakcie vody. Dlhodobé, resp. nadmerné užívanie môže mať negatívny dopad na zdravie ľudí, hlavne z hľadiska chronických zdravotných účinkov. Preto by sa voda z tohto prameňa nemala používať ako hlavný, jediný a dlhodobý zdroj vody určenej na pitné účely, resp. dlhodobu pitie.

MEDOKÝŠ ŠTIAVNIČKY je prírodným minerálnym prameňom s prekročenými limitnými hodnotami síranov, horčíka, vodivosti a tvrdosti vody. Preto by sa voda z tohto prameňa nemala používať ako hlavný, jediný a dlhodobý zdroj vody určenej na pitné účely.

Medokýš Štiavničky

VODNÝ ZDROJ – REZERVOÁR V UL. POD DÚBRAVOU v mestskej časti Podlavice vykázal prekročenie medznej hodnoty amónnych iónov, čo môže súvisieť s rozkladom organických látok prirodzeného pôvodu, nakoľko v blízkosti vodného zdroja nebol zistený antropogénny zdroj znečistenia a vodný zdroj je technicky zabezpečený. Zároveň bola v zdroji zistená mierne limitná hodnota koliformných baktérií. Z uvedených dôvodov nie je odporúčané používať tento vodný zdroj ako

hlavný, jediný a dlhodobý zdroj vody určenej na pitné účely.

STUDNIČKA PRI OREMBURSKEJ ULICI nad dolinkou potoku Údurná – vo vode z tejto studničky boli prekročené limitné hodnoty koliformných baktérií a enterokokov, z tohto dôvodu nie je odporúčané ju používať ako hlavný, jediný a dlhodobý zdroj vody určenej na pitné účely, resp. vodu je možné používať na pitné účely po jej prevarení.

Studnička Oremburská

Oddelenie odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev, MsÚ BB

NÁZORY POSLANCOV

Tentokrát sa v téme mesiaca zameriame na celoplošné testovanie obyvateľstva. Do organizačného tímu boli z poverenia Vlády SR zapojené aj samosprávy, ktoré plnili rôzne úlohy v spolupráci s armádou a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva. Situácia, rovnako ako nariadenia, sa zo dňa na deň menila, čomu sa museli prispôbiť aj mestá a obce. Na otázku „Ako vnímate súčinnosť mesta Banská Bystrica a prípravu celoplošného testovania zo strany štátu?“ nám tento mesiac odpovedali poslanci Jakub Gajdošík, David Kapusta a Daniel Karas.

JAKUB GAJDOŠÍK

Vzhľadom na to, že počas prvého kola celoplošného testovania bol primátor mesta Ján Nosko v karanténe, počas celej akcie sme ho spolu s druhým viceprimátorom Milanom Lichým zastupovali.

Bola to pre mňa obrovská skúsenosť. Rád by som sa preto poďakoval viac ako 30 zamestnancom mestského úradu, s ktorými sme pomáhali zabezpečovať bezproblémový priebeh celej akcie. Napriek zmätočným a protichodným pokynom zo strany štátu, sme urobili maximum preto, aby sme na 68 odberných miestach vytvorili čo najväčší komfort pre našich obyvateľov. Veľká vďaka patrí aj zdravotníkom, vojakom a dobrovoľníkom, spolu s ktorými sme vytvorili dobre fungujúci tím, čo vo výsledku ocenilo aj množstvo Banskobystričanov prostredníctvom zaslaných ďakovných správ a komentárov publikovaných na sociálnych sieťach. Nemalou mierou však k dobrému výsledku prispelo aj slušné a disciplinované správanie sa obyvateľov nášho mesta. Ďakujeme.

DAVID KAPUSTA

Vláda presunula na samosprávy obrovské bremeno zodpovednosti a cez víkend sme zažili najväčšiu logistickú akciu v dejinách našej krajiny. Mnohí moji priatelia a známi pomáhali počas víkendu a myslím,

že testovanie v našom meste, po počiatočných krčoch, dopadlo veľmi dobre. Napriek nedokonalostiam som videl, že nie je len človek človeku vlkom. Dokážeme si pomáhať, spojiť sa a preukázať spolupatričnosť ako dobrí obyvatelia a občania tejto krajiny. Na chvíľu som uveril v ľudskosť a pocítil nádej. Informačná hodnota antigénových testov má svoje limity a celoplošnú „spartakiádu“ sprevádzali aj kontroverzie či organizačný chaos. Napriek tomu sme získali cenné dáta a informácie. Verím, že kompetentní s nimi naložia rozumne. My ostávajme, prosím, naďalej zodpovední. Veľké ďakujem všetkým, ktorí sa zapojili do testovania ako dobrovoľníci. Ďakujem zamestnancom a manažmentu radnice za ich nasadenie a verejnú službu. Odviedli ste dobrú prácu. Verím, že zostaneme naďalej súdržní.

DANIEL KARAS

V prvom rade chcem uviesť, že to, ako bolo pripravené, resp. nepripravené, celoplošné testovanie zo strany vlády a štátnych orgánov vnieslo veľa pochybností do jeho legitimity. Pre úplnosť treba uviesť,

že po testovaní je zjavné, že mnohí Slováci sa na ňom nezúčastnili dobrovoľne, ale násilu, a to z jednoduchého dôvodu – nechceli prísť o prácu a živobytie. Žijeme v demokratickom štáte a toto s demokraciou nemalo nič spoločné. Ľudia nedostali na výber, boli zo strany vlády pritlačení k múru. V druhom rade chcem uviesť, že pre zabezpečenie testovania, t. j. vytvorenie odberných miest, personálneho obsadenia a materiálneho zabezpečenia zo strany samospráv by nijaké testovanie nebolo možné realizovať. Vláda celé bremeno nechala na pleciah miest a obcí. Pripravenosť nášho mesta a celkového zabezpečenia po každej stránke vnímam na veľmi vysokej úrovni. Preto by som sa touto cestou chcel poďakovať zamestnancom mesta, dobrovoľníkom, zdravotným odborníkom, ale aj Bystričanom, ktorí sa na tejto akcii zúčastnili. Zvládli to veľmi dobre.

CELOPLOŠNÉ TESTOVANIE OBYVATEĽOV V NAŠOM MESTE

Banská Bystrica patrí k mestám a obciam, v ktorých vláda nariadila dve koly testovania obyvateľov na ochorenie COVID-19. Po prvom kole, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 31. októbra a 1. novembra sa v čase uzávierky v meste pod Urpínom koná druhé kolo (7. a 8. november). Aj napriek tomu, že mesto Banská Bystrica sa naň pripravuje, vníma ho s veľkým znepokojením, nakoľko sme ako samospráva po ukončení prvého kola nedostali potrebné informácie o presných počtoch otestovaných a pozitívnych obyvateľoch za mesto. Druhé kolo testovania považuje mesto za povinnosť, ktorú si chce splniť voči Banskobystričanom, vzhľadom na to, že bez certifikátu, ktorý obyvateľ získa po otestovaní sa, by mnohí ľudia nemohli nastúpiť do práce. „Aj keď samosprávy sú v každom smere nápomocné a len vďaka nim prebehlo prvé kolo bez väčších komplikácií, a tiež napriek tomu, že poskytujeme vláde a armáde plnú súčinnosť, nedisponujeme žiadnymi analytickými dátami a počtami, na základe ktorých dospela k tomu, že sa druhé kolo uskutoční

Každý otestovaný obyvateľ dostal certifikát

aj v Banskej Bystrici. Vyvoláva to obavy z toho, že ide viac o politické než odborné rozhodnutie. Armáda štatutárom samospráv odmieta dať sumárne údaje z celoplošného testovania v našich mestách o našich občanoch, čo v tejto chvíli môže vyvolať pochybnosti o ich relevantnosti. S organizáciou celoplošného testovania nám narastajú nemalé výdavky, žiaľ, aj také, ktoré štát neplánuje mestám a obciam refundovať. Zároveň treba pripomenúť, že doposiaľ sme od štátu nedostali žiadne odškodnenie za prvú vlnu pandémie,“ hovorí primátor Ján Nosko. Počas prvého kola mesto dostalo za úlohu zabezpečiť odberné miesta a administratívnych pracovníkov. V Banskej Bystrici sme tieto

požiadavky splnili a v exteriéroch základných, stredných škôl a jednej vysokej školy sme zriadili 66 odberných miest. V štyroch prípadoch boli využité priestrané vstupné haly, no všetky zhromaždiská sa nachádzali vo vonkajších priestoroch. Zabezpečené boli aj dve mobilné odberné jednotky. Všetky odberné miesta boli v pondelok po testovaní dôkladne vydezinfikované externou firmou. Na výzvu mesta týkajúcu sa pomoci s administratívou pri testovaní zareagovalo v priebehu víkendu viac ako 700 ľudí, z ktorých sme vybrali 200 pracovníkov, vrátane prípadných náhradníkov. Všetkým záujemcom ďakujeme za ich ochotu a odhodlanie. Okrem týchto úloh mesto suplovalo aj povinnosti štátu a na poslednú chvíľu pomáhalo s materiálным zabezpečením či s hľadaním zdravotníckeho personálu. Aj to je dôvod, prečo sa počas prvého testovacieho dňa viaceré odberné miesta otvorili neskôr. Viac o priebehu testovania v Banskej Bystrici sa dočítate vo fotoreportáži na stranách 5 a 6.

dmo

KOĽKO PRÁCE SA SKRÝVA ZA TESTOVANÍM V BANSKEJ BYSTRICI?

Vytvoreniu odborných miest predchádzalo mnoho rokov. Vytýpané lokality, ktoré sa v Banskej Bystrici nachádzali prevažne v areáloch škôl, bolo potrebné fyzicky navštíviť a uistiť sa, či spĺňajú potrebné kritériá, ako napr. samostatný vchod a východ, priestranosť či možnosť dostatočného vetrania. Následne tieto miesta museli odobrať aj poverené osoby z armády a Regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

Mesto Banská Bystrica zabezpečilo 68 odborných miest, vrátane 2 mobilných odborných jednotiek v spolupráci so Slovenským Červeným krížom, územným spolkom Banská Bystrica.

Informáciu o odborných miestach sme širili prostredníctvom sociálnych sietí, informačných tabulí, médií, webovej stránky mesta a o výlep plagátov sme požiadali aj správcov bytových domov.

„Navštívil som väčšinu odborných miest, na ktorých prebehne celoplošné testovanie. S ostatnými som v telefonickom kontakte a priebežne si vymieňame informácie. Mesto Banská Bystrica zabezpečilo všetko, čo bolo z našej strany potrebné (odberné miesta, kontaktné osoby, vybavenie odborných miest, dezinfekcia, prístrešky, osvetlenie, označenie, administratívny personál, ochranné pomôcky, odpadkové koše atď.),“ uviedol 1. zástupca primátora Jakub Gajdošík večer pred prvým testovacím dňom.

Napriek prísľubu od Ozbrojených síl SR, že 31. októbra ráno budú zabezpečení zdravotníci, ako aj testovacie sady, realita bola iná. V niektorých lokalitách sa tvorili rady a vzniklo cca hodinové meškanie. Materiál i účasť administratívnych pracovníkov, ktorých mala zabezpečiť samospráva, boli na 6:00 hod. ráno pripravené. Približne o 8:30 hod. boli otvorené všetky odberné miesta. Väčšina obyvateľov využila možnosť otestovať sa v dopoludňajších hodinách prvého dňa.

V teréne boli dve mobilné odberné jednotky, v ktorých testovali zdravotníci Slovenského Červeného kríža. Pomáhali v lokalitách Senica, Iliaš a pri Univerzite Mateja Bela. „Som veľmi rád a ďakujem mestu Banská Bystrica, že našej prosbe vyhovel, a naši zahraniční študenti tak mali možnosť otestovať sa v špeciálnej mobilnej jednotke. Študenti aj zahraniční lektori to vnímajú veľmi pozitívne. Sú v našom meste prvé mesiace a oceňujú, že sa nemusia zorientovávať v rámci odborných testovacích miest. Prevažne ide o študentov z Ukrajiny, Ruska, Kazachstanu, Srbska a z ďalších európskych krajín,“ povedal rektor UMB Vladimír Hladlovský.

Zuzana Stanová zo Slovenského Červeného kríža, územný spolk Banská Bystrica nám potvrdila, že testovanie študentov a lektorov na UMB prebiehalo plynule a nezaznamenali žiadny pozitívny prípad.

Počas prvého testovacieho víkendu v Banskej Bystrici na verejný poriadok v meste dohliadalo 56 mestských policajtov. Priamo na jednotlivých odberných miestach pracovalo 75 príslušníkov štátnej polície, pričom bol zabezpečený aj bežný výkon služby ďalšími 22 policajtmí v teréne. Všetkým ďakujeme za maximálne nasadenie.

O plynulý priebeh testovania sa starali aj Ozbrojené sily SR a Hasičský a záchranný zbor.

V našom meste sa v sobotu, 31. októbra dalo otestovať 24 434 obyvateľov. Pozitívny výsledok malo 234 ľudí.

Testovanie počas víkendu absolvovali aj klienti a zamestnanci pobytových a ambulantných zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Celý priebeh zabezpečovali samotní zamestnanci – sociálni pracovníci, vedúci jednotlivých úsekov a zdravotníci v konkrétnych pobytových zariadeniach sociálnych služieb, za čo im ďakujeme. Otestovaných bolo 205 klientov, z toho pozitívni boli 14. Z počtu 116 testovaných zamestnancov bolo pozitívnych 6. Testovanie sa týkalo Zariadenia pre seniorov Jeseň na Internátnej, KOMUCE na Krivánskej, Strediska sociálnych služieb a útulku KOTVA pre rodiny s deťmi na Mičinskej ceste. Zariadenia môžu fungovať

aj ďalej, nakoľko klienti, ktorí mali pozitívny test ostali v izolácii a nie sú vo fyzickom kontakte s ostatnými. Zároveň sa na testovaní zúčastnili aj všetci zamestnanci ambulantných služieb a terénnych sociálnych služieb: Rozprávkové jaskyňky, komunitné centrá v Rudlovej-Sásovej a na Fončorde, opatrovateľská a prepravná služba i denné centrá. Otestovaných bolo celkom 91 zamestnancov, z ktorých boli dvaja pozitívni.

Na odberných miestach bol milý personál a všade vládla dobrá nálada. Na našu otázku, ako ľudia hodnotia prácu mesta počas prvého testovacieho dňa nám prišlo mnoho pozitívnych reakcií. S. Vredíková nám napísala: „Bolo to veľmi dobre zorganizované, išlo to rýchlo. Všetci boli veľmi milí. Človek aj

zabudol, že vlastne ide o tak dôležitú vec a o zdravie. Zvládli to na 1 (Pieninská).“ Podobný názor má aj K. Ondrejková: „Hodnotím prácu pozitívne a prajem veľa zdravia nám všetkým.“ Banskobystričanom, zdravotníkom, administratívnym pracovníkom a všetkým, ktorí prispeli k plynulému priebehu testovania sme v nedeľu večer na FB mesta poďakovali hudobným vystúpením.

Počas druhého dňa 1. kola testovania boli odberné miesta pomerne prázdne. Konkrétne čísla otestovaných a pozitívnych ľudí v Banskej Bystrici za druhý deň testovania zatiaľ nie sú známe (pozn. redakcie: k 6. novembru 2020). V okrese Banská Bystrica bolo za oba dni 64 127 testovaných, z čoho 687 ľudí bolo pozitívnych (1,07 %).

Poďakovanie poslal primátor Ján Nosko aj všetkým, ktorí nám umožnili vytvoriť odberné miesta v areáloch a budovách škôl. Reakcie od viacerých riaditeľov boli podobné: „Veľmi si ako jedna z mnohých riaditeľov škôl a školských zariadení, ktoré sa svojimi priestormi stali súčasťou celoplošného testovania, Vaše slová poďakovania vážim. Uznávanie, samozrejme, patrí aj zástupcom mesta Banská Bystrica, ktorí komunikovali s nami všetky situácie a v prípade akýchkoľvek otázok a problémov boli veľmi nápomocní. Gymnázium A. Sládkoviča je pripravené pomôcť aj pri príprave druhého kola celoplošného testovania. Vaše poďakovanie budem tlmočiť všetkým zamestnancom zapojeným do príprav i realizácie testovania,“ napísala Iveta Onušková, riaditeľka Gymnázia A. Sládkoviča. V čase uzávierky Radničných novín mesto pripravuje druhé kolo testovania, pričom počet odberných miest zostáva nezmenený.

dmo

DIAGNOSTIKA MOSTOV NA MLÁDEŽNÍCKEJ ULICI

Na území Banskej Bystrice sa nachádza 42 mostov a 16 lávok, ktoré postupne prechádzajú odbornými prehliadkami. Takmer 70 percent z nich má už spracovaný svoj „zdravotný záznam“. Dokumentácia, ktorá na mestskom úrade dlhé roky absentovala, obsahuje informácie odborníka – mostára, ktorý popisuje jednotlivé prvky mosta, konštatuje stav konštrukcií a v prípade starších mostových objektov navrhuje potrebné opatrenia. Na základe odborných odporúčaní statika pristúpilo mesto ešte v júni 2020 k obmedzeniu dopravy na dvoch starších mostoch na Fončorde. Cieľom tohto kroku bolo odľahčiť ich od náporu áut do doby, kým nedôjde k potrebnej rekonštrukcii. Koncom októbra zrealizoval riešiteľský tím zo Žilinskej univerzity v Žiline podrobnú diagnostiku oboch mostových konštrukcií.

Po diagnostike cca 10 km banskobystrických ciest spolupráca medzi samosprávou a Žilinskou univerzitou v Žiline pokračuje. Odborný riešiteľský tím sa minulý mesiac zamerlal na prvé dva mostné objekty na Mládežníckej ulici, ktoré sú v správe mesta a ich stav bol vyhodnotený ako nevyhovujúci. „Banská Bystrica je jedna z prvých slovenských samospráv, ktoré podnikli potrebné kroky a ako správca miestnych komunikácií sme pred šiestimi rokmi začali zakladať mostové zošity, ktoré by mal mať každý most. Ich súčasťou sú aj technické prehliadky, ktorých závery nám dávajú návod, čo s mostami robiť z krátkodobého i dlhodobého hľadiska. Takto sme na konci minulého roka zhodnotili aj dva mosty na Fončorde, na základe čoho bolo potrebné prijať okamžité opatrenia,“ hovorí Renáta Hláčiková, vedúca Oddelenia údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí, MsÚ BB. Dopravné obmedzenia sa od júna týkajú mosta na jednej z hlavných tepien nad otočkou vozidiel MHD Mládežnícka (cca 66 metrov) a mosta v smere z otočky MHD na napojenie s Poľnou ulicou (cca 14 metrov). Úplne vylúčená je na nich doprava pre nákladné vozidlá nad 3,5 tony, okrem vozidiel mestskej hromadnej dopravy. Na dlhšom z mostov musia vodiči osobných automobilov dodržiavať 20-metrové rozostupy. Samospráva však podniká aj ďalšie potrebné kroky. „Na základe zmluvy o spolupráci sme Žilinskú univerzitu v Žiline vyzvali, aby ich riešiteľský tím vykonal podrobnú diagnostiku a doplnil

Riešiteľský tím pri diagnostike

potrebné charakteristiky, ktoré budeme môcť následne odovzdať projektantom ako podklad pre prípravu projektov dokumentácie. Tí tak budú vedieť určiť najvhodnejšie riešenie z technického i finančného hľadiska,“ hovorí 1. zástupca primátora Jakub Gajdošík. Mostové zošity obsahujú informácie o mostoch, no ako podklad pre rekonštrukciu, najmä pre statický výpočet a analýzu, nestačia. „Potrebné sú dáta o vlastnostiach ako je napr. kvalita betónu či výstuže. Náš tím sa väčšinou zameriava na nedeštruktívne metódy, pri ktorých je počet meraní a odberných miest pomerne veľký, a to dopĺňame deštruktívnymi skúškami na určitých vytypovaných miestnych konštrukciách tak, aby výsledkom diagnostiky boli informácie, na základe ktorých projektant vie do svojich analýz skutočne

zakomponovať konkrétne materiálové charakteristiky, nie predpovede. Počas dnešného dňa budeme realizovať práce v teréne, a následne budeme pokračovať v laboratóriách, kde sa budú dodatočne testovať odobraté vzorky,“ hovorí Jaroslav Odrobiňák, vedúci Katedry stavebných konštrukcií a mostov na stavebnej fakulte Žilinskej univerzity v Žiline. Nasledovať bude spracovanie a vyhodnotenie získaných výsledkov, a tiež vypracovanie záverečnej správy z diagnostiky, ktorá bude mestu predložená najneskôr do polovice decembra 2020. „Sme si vedomí toho, že mosty na Mládežníckej ulici si vyžadujú opravu a počítame s tým aj pri príprave investičných priorít na budúci rok. Predpokladáme, že po ukončení diagnostiky sa nám počas jarných mesiacov podarí pripraviť projektovú dokumentáciu tak, aby sme mohli čo najskôr pristúpiť k obnove,“ uzatvára 1. zástupca primátora Jakub Gajdošík. V súvislosti s možnou obnovou sa banskobystrická samospráva obrátila so žiadosťou o pomoc aj na Ministerstvo financií Slovenskej republiky, nakoľko v dôsledku koronakrízy je rozpočet mesta značne obmedzený. Prípadná pomoc by bola použitá na samotnú realizáciu rekonštrukcie mostov. Náklady súvisiace s hodnotením, diagnostikou, nevyhnutnými dopravnými opatreniami a prípravou projektov dokumentácie je mesto pripravené hradíť z vlastných zdrojov. Od roku 2014 vynaložila samospráva na vypracovanie mostových dokumentácií približne 74 000 eur. dmo

VĎAKA, ŽE STE POMOHLI ODVRÁTIŤ POVODEŇ!

Rok 2020 sa pomaly končí a história si ho bude pamätať ako rok s prívlastkom pandemický. Banskú Bystricu však aktuálne skúšal nielen Covid-19, ale v októbri sme museli čeliť aj nebezpečenstvu v podobe hrozacej povodne. Od 14. októbra 2020 bol vyhlásený druhý stupeň povodňovej aktivity na vodnom toku Hrona a jeho prítokoch v rámci okresu Banská Bystrica. K vyliatiu rieky z koryta, našťastie, nedošlo. Na miestach v Banskej Bystrici, kde v súčasnosti nie je dokončená výstavba protipovodňových múrov, Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. OZ Banská Bystrica v spolupráci s Hasičským a záchranným zborom osádzali mobilné hradenie a vrecia. Zároveň došlo k dočasnemu uzavretiu podchodu pod malou železničnou stanicou na Hronskom predmestí. Do odvola-

Pokojná hladina Hrona po náročných dňoch

nia bol uzavretý most na Ul. 9. mája a doprava bola presmerovaná v smere na Mičinskú cestu a Cestu k Smrečine tak, ako počas výstavby protipovodňových opatrení v tomto úseku v letných mesiacoch. Dážď, ktorý zvyšoval ri-

ziko povodne v našom meste, našťastie, koncom týždňa ustal. Primátor Ján Nosko preto mohol 19. októbra 2020 odvolať III. stupeň povodňovej aktivity na vodnom toku rieky Hron na celom území mesta Banská Bystrica. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hroziacu situáciu sa podarilo dostať pod kontrolu aj vďaka ochote a nezištnému nasadeniu všetkých, ktorí neváhali a priložili ruku k dielu, vrátane dobrovoľných hasičov, ochotných ľudí a všetkých, ktorí sa nezľakli a snažili sa dostať vodný živel pod kontrolu. Každému, kto prispel – patrí veľké poďakovanie. Opätovne sa ukázalo, že Banskobystričania sa dokážu v ťažkých chvíľach zomknúť a bez váhania pomôcť tam, kde si to náročná situácia vyžaduje. ĎAKUJEME!

Mesto Banská Bystrica

BANSKÁ BYSTRICA SA UCHÁDZA O TITUL EURÓPSKE HLAVNÉ MESTO KULTÚRY

V meste pod Urpínom už niekoľko mesiacov aktívne pripravujeme podklady k podaniu prihlášky Banskej Bystrice do projektu, ktorého cieľom je zisk titulu Európske hlavné mesto kultúry 2026. Pracovná skupina je zložená zo zamestnancov mestského úradu, Banskobystrického samosprávneho kraja, Akadémie umení, Univerzity Mateja Bela a ďalších externých odborníkov. Hlavným koordinátorom projektu EHMK 2026 Banská Bystrica je Richard Kitta, prorektor Akadémie umení. Nakoľko projekt musí byť súčasťou celkovej koncepcie a stratégie rozvoja mesta Banská Bystrica na nasledujúce roky, pre celý tím je to veľká výzva, a to najmä v súčasnej neľahkej situácii.

Po titule Európske mesto športu, ktorým sa Banská Bystrica hrdila v roku 2017, samospráva intenzívne pracuje na svojej kandidatúre pre zisk titulu Európske hlavné mesto kultúry 2026. Mesto Banská Bystrica zároveň spúšťa oficiálnu web stránku: www.bb2026.sk, prostredníctvom ktorej sa môžu do projektu zapojiť so svojimi postrehmi, nápadiami alebo vlastnými projektmi aj Banskobystričania. „Širšia a odborná verejnosť nám môže priamo poslať svoj projekt alebo nápad, a stať sa tak tvorcom kultúrneho života v Banskej Bystrici. Zapojiť sa môže ktokoľvek s návrhom na zlepšenie umeleckého a kultúrneho života v meste. Očakávame, že dostaneme aj podnety a tipy na to, čo ľuďom v banskobystrickom kultúrnom programe chýba.

Všetky získané postrehy zároveň poputujú do záznamníka nápadov a ideových zámerov a môžu sa stať súčasťou Koncepcie kultúry nášho mesta na nadchádzajúce obdobie,“ hovorí Miroslava Jančová, vedúca Odboru kultúry, športu a cestovného ruchu MsÚ v Banskej Bystrici. O titul Európske hlavné mesto kultúry sa v roku 2026 budú deliť dve mestá z dvoch členských štátov Európskej únie (EÚ): jedno slovenské a jedno

fínske. Hlavným cieľom projektu je zdôrazniť bohatstvo a rozmanitosť kultúr v Európe, ako aj osláviť spoločné kultúrne aspekty v Európe s cieľom prispieť k zblíženiu európskych národov a zlepšeniu vzájomného porozumenia. V neposlednom rade projekt zvyšuje medzinárodnú popularitu miest prostredníctvom kultúry a posilňuje kapacitu kultúrneho sektora a jeho prepojenia s ostatnými sektormi. Stať sa hostiteľom titulu EHMK predstavuje pre mesto jedinečnú príležitosť, ktorá môže byť nositeľom pozitívneho kultúrneho, spoločenského a hospodárskeho vplyvu. Termín podávania prihlášok sa z 31. októbra 2020 predĺžil do 15. decembra 2020.

mar

ROZŠIRUJEME KAPACITY PRE ZABEZPEČENIE SLUŽIEB DLHODOBEJ STAROSTLIVOSTI

Objekt vo vlastníctve mesta na Uhlisku prechádza postupnou rekonštrukciou. Okrem zariadenia opatrovateľskej služby s týždňovou formou pobytu, ktoré sa nachádza v jednom z pavilónov, tak bude slúžiť aj ako zariadenie pre seniorov. Rozšírením kapacít samospráva vytvorí približne tridsať nových miest pre klientov, ktorí si vyžadujú dlhodobú starostlivosť. Zároveň sa existujúce zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta vybavujú kamerami, novým nábytkom a polohovateľnými zdravotnými posteľami.

Obe poschodia jedného z pavilónov mestskej budovy na Ul. 9. mája slúžili ako krízové stredisko pre osamelé matky s deťmi. Keďže vedenie Domu sv. Alžbety znižovalo kapacitu a priestory boli pre nich už priveľké, začali využívať len druhé poschodie. Jedno poschodie sa uvoľnilo aj v druhom pavilóne po odchode Základnej školy s autistickými deťmi, ktorá si našla vhodnejšie priestory. „Objekty ostali nevyužívané a prázdne, preto sme to využili na ich celkovú rekonštrukciu a rozšírenie kapacít určených pre zariadenie opatrovateľskej služby, prípadne zariadenie pre seniorov. Obyvateľstvo starne a po takýchto miestach je enormný dopyt. V budúcom roku chceme realizovať obnovu ďalšieho pavilónu aj s nákupom potrebného vybavenia a celkovou debarierizáciou objektu, aby plnohodnotne slúžil pre plánované účely. Všetkými doposiaľ zrealizovanými a budúcimi stavebnými prácami rozšírime kapacitu sociálnych služieb v našom meste o 31 miest,“ hovorí primátor

Ján Nosko. Počas uplynulých rokov boli v budove na Uhlisku vymenené všetky pôvodné okná a dvere za nové a zrealizovala sa kompletná výmena rozvodov ústredného kúrenia a teplej úžitkovej vody v hodnote takmer 170 000 eur. Do komplexnej obnovy jedného zo štyroch pavilónov, ktorý by mal slúžiť pre 11 klientov, investovala samospráva ďalších cca 100 000 eur. V tomto roku je plánovaná prístavba výťahu a v budúcom rekonštrukcia

Nové polohovateľné posteľe

Foto: MsÚ BB

vybavili novými jedálenskými stoličkami i stolmi. Zároveň sme izby klientov zariadeni novým nábytkom, posteľami a matracmi. Aj v Stredisku sociálnych služieb a v KOMUCE na Krivánskej pribudli nové posteľe s elektrickým zdvihom a polohovaním, ktoré opatrovateľkám uľahčujú prácu so

seniormi. Do vybavenia sme v tomto roku investovali približne 23 000 eur,“ dopĺňa Beata Styková, vedúca Oddelenia služieb dlhodobej starostlivosti, MsÚ BB. Za účelom ochrany majetku mesta a zvýšenia bezpečnosti klientov v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta boli objekty (Jeseň, KOMUCE, KOTVA, Zariadenie opatrovateľskej služby, Detské rozprávkové jaskyničky) vybavené aj novým kamerovým systémom s celkovým počtom 29 kamier s vysokým rozlíšením. Všetky kamery sú dostupné pre riadiacich pracovníkov a zaškolenú obsluhu, a niektoré aj z režimového pracoviska mestskej polície.

mar

Zariadenie na Ulici 9. mája

Foto: MsÚ BB

NAPREDUJE AJ REKONŠTRUKCIA A MODERNIZÁCIA VEREJNÉHO OSVETLENIA

Ako sme avizovali v minulých číslach Radničných novín, na rekonštrukciu nevyhovujúceho stavu verejného osvetlenia na Uhlisku a v časti Fončordy chce mesto Banská Bystrica čerpať návratnú finančnú výpomoc od štátu vo výške 1,9 mil. eur. Na septembrovom zasadnutí mestského zastupiteľstva tento návrh jednomyseľne od-

súhlasilo 26 prítomných poslancov. Práce týkajúce sa rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia sa v druhej polovici októbra rozbehli v mestskej časti Uhlisko. Rozkopávky boli vykonané na Mičinskej ceste, Bellušovej ulici a na Ulici 9. mája. V čase uzávierky Radničných novín bolo vymenených viac ako 900 metrov ká-

blovných vedení. Na niektorých miestach sa ešte len kope, niekde sú už v tesnej blízkosti pôvodného verejného osvetlenia osadené nové pätky a viaceré už majú aj nové stožiare. Po skúške a revízii novej sústavy a rozvodných skríň, bude následne pôvodné nevyhovujúce verejné osvetlenie demontované.

mar

Práce na Uhlisku sú v plnom prúde

Nové pätky pre osadenie stožiarov

Potrebný materiál

ZMLUVNÍ PARTNERI MESTA SA PRIPRAVUJÚ NA ZIMNÚ ÚDRŽBU

Obdobie zimnej údržby miestnych komunikácií a chodníkov sa v Banskej Bystrici začína 15. novembra. Zmluvní partneri mesta svorne tvrdia, že na zimu sú pripravení, tak po technickej, materiálnej, ako aj personálnej stránke. Tohtoročné sneženie bude aj skúškou pre nového vysúťažného dodávateľa, ktorý v dôsledku „chodníkovej novely“ prebral 1. apríla zodpovednosť za čistotu a schodnosť všetkých chodníkov v správe mesta.

Podľa tzv. chodníkovej novely cestného zákona sa o mestské chodníky už nemusia starať obyvatelia z príslušných domov. Tento rok bude samospráva prostredníctvom nového zmluvného partnera, spoločnosti Begbie, s. r. o., zabezpečovať zimnú údržbu po prvý raz na všetkých chodníkoch vo vlastníctve a správe mesta Banská Bystrica. „Údržba chodníkov sa počas zimy vykonáva podľa Operačného plánu zimnej údržby, pričom zimné obdobie trvá 4,5 mesiaca. Chodníky sú rozdelené do troch skupín podľa dôležitosti, a na základe toho bude dodávateľ tejto služby zabezpečovať zimnú údržbu. K bežným úkonom patrí strojné pluhovanie, posypávanie, resp. ručené čistenie chodníkov od snehu a ľadu. V prípade výstrahy SHMÚ na vznik

poľadovice vykoná dodávateľ aj preventívny posyp. V ostatnom čase budú stroje a ich obsluha v pohotovosti,“ hovorí Renáta Hláčiková, vedúca Oddelenia údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí, MsÚ BB. Jedným zo symbolov nového zmluvného partnera mesta je, že disponuje viacerými modernými aj ekologickými mechanizmami. Banskobystričania sa o tom mohli presvedčiť už počas leta a inak by tomu nemalo byť ani v zime. Odhŕňanie a odvoz snehu zabezpečí mini bagrami, ktoré sú svojimi parametrami na chodníky vhodnejšie. V mestských parkoch bude musieť na požiadavku mesta používať ekologický posypový materiál zeolit. „Verím, že nový dodávateľ je na zimu v Banskej Bystrici stopercentne pripravený, a už sa nezopakuje situácia z minulých rokov, keď sme museli operatívne hľadať spoločnosti a ľudí, ktorí by pomohli so zimnou údržbou chodníkov pôvodnému partnerovi mesta. Počas leta spoločnosť Begbie ukázala, že má modernú techniku a potrebný personál, preto verím, že cez zimu nenastanú žiadne problémy a všetko bude fungovať hladko,“ dopĺňa primátor Ján Nosko. Zimnú údržbu miestnych komunikácií – vozoviek, vnútroblokov či parkovísk bude vykonávať firma MIS – Milan Smädo. Podľa slov ve-

denia spoločnosti, v týchto dňoch pracovníci navádzajú do svojich skladov potrebný materiál na posyp – drvu a soľ. Zároveň kontrolujú mechanizmy a techniku a pripravujú ju na začiatok zimného obdobia. Zakúpili aj nový stroj, ktorý budú využívať pri čistení parkovísk.

FINANCOVANIE

V roku 2020 bolo v rozpočte mesta schválených na zimnú údržbu miestnych komunikácií a chodníkov celkom 1 713 000 eur (z toho 640 000 eur na miestne komunikácie a 1 073 000 eur na chodníky). Za služby zimnej údržby miestnych komunikácií a chodníkov predchádzajúceho zimného obdobia sme z rozpočtu roku 2020 minuli 1 331 000 eur. Do konca roka budeme mať v rozpočte k dispozícii ešte 382 000 eur. Rozpočet na rok 2021 je v štádiu príprav.

DÔLEŽITÉ KONTAKTY

 Dispečing zimnej údržby miestnych komunikácií
• 0902 929 304, smado@misudrzba.sk

 Dispečing zimnej údržby chodníkov
• 0903 414 098, dispecingbb@begbie.sk

mar

Nová vysúťažaná spoločnosť má modernú techniku

ZBER NADROZMERNÉHO ODPADU NA BUDÚCI ROK

Nadrozmerný (objemný) odpad ako je nepotrebný nábytok, dvre, staré okná, nádoby, koberce, sanitárne vybavenie (WC misa, umývadlo, vaňa), plechové rúry a pod., ktoré nie je z dôvodu veľkých rozmerov možné umiestniť do klasických zberných nádob na komunálny

odpad môžu obyvatelia uložiť v predvečer stanoveného termínu zberu ku klasickým zberným nádobám na zmesový komunálny odpad. Žiadame obyvateľov, aby z dôvodu zabezpečenia čistoty mesta a efektivity systému zberu komunálneho odpadu dodržiavali základné pod-

mienky nakladania s odpadom a rešpektovali termíny, ktoré sú určené pre ich ulicu. V prípade, že takýto odpad potrebujete odovzdať mimo určeného termínu, môžete tak bezplatne urobiť počas celého roka prostredníctvom Zberného dvora mesta v Radvani na Zvolenskej ceste.

Centrum, Uhlisko, Sídliisko, Fortnička, Majer, Šalková, Senica, Graniar, Karlovo, Jesenský vršok, Medený Hámor, Belveder, Slnečné stráne, Laskomer, Trosky, ulice Prof. Sáru, Horné záhrady	Každý PRVÝ PIATOK v mesiaci	(výnimka: druhý piatok v mesiaci, 8. 1. a štvrtok, 1. 4.) 8. 1., 5. 2., 5. 3., 1. 4., 7. 5., 4. 6., 2. 7., 6. 8., 3. 9., 1. 10., 5. 11., 3. 12.
Radvaň, Kráľová, Iliáš, Rakytovce, Kremnička, Stupy, Pršianska terasa, Suchý vrch, Fončorda – 1. časť: ulice Mládežnícka, Družby, Okružná, Wolkerova, Gorkého, Nové Kalište, Jilemnického, Sadová, Nešporova, Kpt. Nálepku, Švermova, Cesta na štadión, Hutná	Každý DRUHÝ PIATOK v mesiaci	(výnimka: tretí piatok v mesiaci, 15. 1.) 15. 1., 12. 2., 12. 3., 9. 4., 14. 5., 11. 6., 9. 7., 13. 8., 10. 9., 8. 10., 12. 11., 10. 12.
Podlavice, Skubín a Fončorda – 2. časť: ulice Tuská, Moskovská, Vršacká, Oremburská, Zadarská, Internátna, Nová, Slnečná, Bagarova, Jazmínova, Tichá, Zelená, Havranské, Spojová, Šalgotarjanska, THK, Kvetinová	Každý TRETÍ PIATOK v mesiaci	(výnimka: štvrtý piatok v mesiaci, 22. 1.) 22. 1., 19. 2., 19. 3., 16. 4., 21. 5., 18. 6., 16. 7., 20. 8., 17. 9., 15. 10., 19. 11., 17. 12.
Rudlová, Sásová, Kostiviarska, Jakub, Uľanka, Nový svet	Každý ŠTVRTÝ PIATOK v mesiaci	(výnimka: piaty piatok v mesiaci, 29. 1. a štvrtok 23. 12.) 29. 1., 26. 2., 26. 3., 23. 4., 28. 5., 25. 6., 23. 7., 27. 8., 24. 9., 22. 10., 26. 11., 23. 12.

Nadrozmerný odpad ukladajte ku klasickým zberným nádobám na komunálny odpad výhradne jeden deň pred určeným termínom zberu nadrozmerného odpadu. **UPOZORNENIE:** Medzi nadrozmerný odpad nepatrí stavebný odpad (stavebná suť, panely, tehly, dlažba), pneumatiky, elektrospotrebiče, batérie a drobný komunálny odpad vo vreciach alebo v krabicach. Žiadame preto obyvateľov, aby ho neukladali ku

kontajnerom. Ľudia k nádobám často umiestňujú rôzne druhy drobných odpadov v domnienke, že vyhodene veci sa niekomu môžu zísť. Ide o rôzne zavaraniny, potraviny, ale tiež odevy, obuv, športové potreby, akváriá, knihy a pod. Tieto veci však zvyčajne ostanú bez povšimnutia a znečisťujú stojiisko. K znečisteniu niekedy dochádza aj v prípade, že rodičia posielajú vynešť odpad svoje deti, ktoré nedočkajú či nevládzu otvoriť poklop na nádobu.

Odpad následne končí pri nádobách, znečisťuje životné prostredie a špatí okolie. Ten kto uloží odpad vedľa kontajnerov mimo stanovený termín podľa harmonogramu, dopustí sa priestupku v zmysle zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a príslušného VZN Mesta Banská Bystrica č. 9/2016. Dodržiavaním stanovených termínov a podmienok zberu odpadu sa vyhnete možným sankciám a prispějete k zlepšeniu čistoty vo Vašom meste.

ZBER BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÉHO ODPADU V ROKU 2021

Biologicky rozložiteľný odpad (BRO) tvoria najväčší hmotnostný podiel z komunálneho odpadu. Zabezpečenie ich triedeného zberu, resp. kompostovania, je preto veľmi dôležité, najmä z environmentálneho hľadiska. Zníži sa

tak množstvo ukladaných odpadov na skládke, a tým i tvorba významného skleníkového plynu – metánu. Zber sa uskutoční v tých istých lokalitách ako v roku 2020. Nádoby sú určené na BRO zo záhrad – konáre, tráva, listie atď. a na

kuchynský odpad, medzi ktorý patria najmä zvyšky z ovocia a zeleniny, papierové čajové vrecúška a pod. Vzhľadom na obmedzenú nosnosť nádob žiadame obyvateľov, aby ich nepreplňali ťažkým odpadom, ako je napr. zhnité ovocie.

Zberová oblasť	Časti mesta a ulice	január	február	marec – november	december
č. 1 A	Kremnička, Rakytovce, Iliáš, Pršianska terasa, Kráľová a Radvaň – ulice Podháň, Sládkovičova, Cintorínska a Sokolovská	4. 1., 18. 1.	1. 2., 15. 2.	každý PONDELOK, výnimka: utorok, 6. 4.	13. 12., 27. 12.
č. 1 B	Stará a nová Sásová, Rudlová, Centrum – ulice: Cesta k nemocnici, Petelenova, Horné záhrady, Šoltésovej, Kollárova, Skuteckého a F. Bystrého				
č. 2	Radvaň – ulice: Bočná, Krátka, Stredná, Malachovská, Poľná, Stromová, Stupy, Fončorda, Suchý vrch, Fortnička, Trosky, Centrum – ulice: Dolná, Horná Strieborná, Kuzmányho, Národná, J. Cikkerova, F. Švantnera, Hurbanova, J. Chalupku, J. Kráľa, M. Hattalu, M. M. Hodžu, Murgašova, R. Nedeckého, Záhradná	5. 1., 19. 1.	2. 2., 16. 2.	každý UTOROK	14. 12., 28. 12.
č. 3	Podlavice, Skubín a Belveder, Graniar a ul. Tajovského	6. 1., 20. 1.	3. 2., 17. 2.	každá STREDA	1. 12, 15. 12., 29. 12.
č. 4	Kostiviarska, Jakub, Nový Svet, Uľanka, Jesenský vršok, Karlovo, Slnečné stráne, Medený Hámor, Laskomer, Centrum – ulice: Cesta na amfiteáter, Bakossova, J. Bottu, Stoličková, Lazovná, Katovná, Krížna, Prof. Sáru	7. 1., 21. 1.	4. 2., 18. 2.	každý ŠTVRTOK	2. 12., 16. 12., 30. 12.
č. 5	Senica, Majer, Uhlisko, Sídliisko – ul. Jegorovova, Partizánska, Šalková, Centrum – ul. Horná	8. 1., 22. 1.	5. 2., 19. 2.	každý PIATOK	3. 12., 17. 12., 31. 12.

Oddelenie odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev, MsÚ BB

PRIJALI SME PÄTNÁŠŤ PROJEKTOVÝCH NÁVRHOV

Za šesť rokov má participatívny rozpočet v našom meste bohatú históriu. Práve vďaka nemu sa v Banskej Bystrici zrealizovali desiatky úspešných projektov, vytvorili sa rekreačné zóny a uskutočnili sa zaujímavé aktivity, ktoré nepochybne podporili našu kultúru. Vďaka projektovým návrhom samospráva od obyvateľov získava informácie o tom, čo im v meste chýba, a ako by ho chceli vylepšiť. Inak tomu nebolo ani tento rok. Aj napriek ťažkému obdobiu, ktoré nik z nás nečakal, sme spustili ďalší ročník pre podávanie projektových návrhov. Uvedomovali sme si možné riziko, no nakoniec sme sa rozhodli dať do popredia potrebu a participáciu obyvateľov. Realizácia pro-

jektov, ktoré boli úspešné v roku 2019 sa, žiaľ, pre zhoršenú ekonomickú situáciu posunula na rok 2021. Táto zmena sa dotkne aj tohtoročných víťazných projektov. Do 15. októbra 2020, teda do dátumu, keď bol posledný termín na podávanie návrhov, bolo na mestskom

úrade evidovaných 15 projektov, ktoré následne čaká formálna kontrola. Druhé diskusné fórum je predbežne naplánované na 30. novembra 2020. Ak nám to epidemiologická situácia dovolí, uskutoční sa o 17:00 hod. v priestoroch mestského úradu. Na tomto stretnutí budú obyvatelia verejne prezentovať svoje návrhy projektov, a následne sa spustí hlasovanie. O realizácii druhého diskusného fóra budeme vopred informovať podľa aktuálnych bezpečnostných opatrení na stránke mesta a prostredníctvom sociálnych sietí. Predkladateľom ďakujeme za všetky projektové návrhy a tešíme sa na ich prípadnú realizáciu.

A. Dolinská

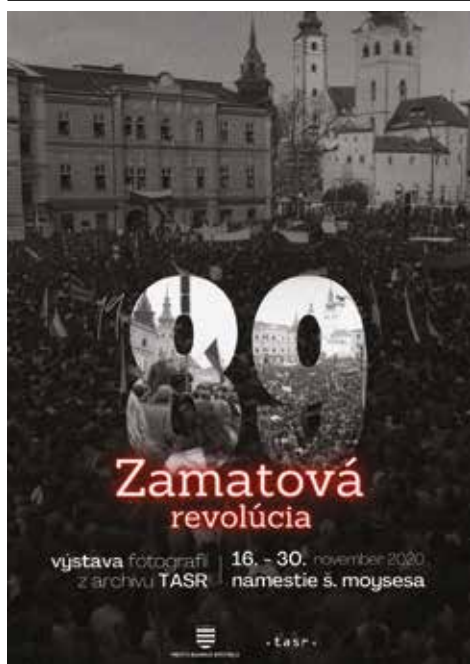
CHCEME BYŤ OTVORENÁ SAMOSPRÁVA

Mesto Banská Bystrica spolupracuje s neziskovými organizáciami, ktorých činnosť sa usiluje aj podporovať. Vďaka tomu bolo spolu s ďalšími 55 samosprávami z celého sveta zaradené do iniciatívy otvoreného vládnutia na lokálnej úrovni v rámci projektu Open Government Partnership (OGP). Pre Banskú Bystricu i ľudí, ktorí v nej žijú je to veľká príležitosť spoločnými silami dosiahnuť to, že naše mesto bude otvorené, inkluzívne, a zároveň bude svojich obyvateľov pozyvať k participácii a reagovať na ich potreby. Prihlásením do programu OGP Local sa mesto Banská Bystrica zaviazalo k tomu, že hodnoty transparentnosti, zodpovednosti, inklúzie a participácie sa budú

presadzovať a dodržiavať na lokálnej úrovni. V tomto procese sa partnermi mesta stali dve banskobystrické neziskové organizácie – IŠUP, n. o. a Dialogue Centre, n. o. V rámci projektu sa očakáva vytvorenie akčného plánu na rok 2021, počas ktorého budeme v našom meste partnersky, spolu s obyvateľmi a ďalšími organizáciami, realizovať potrebné kroky na jeho naplnenie. Veríme, že aj vďaka tomuto projektu podporíme participáciu, a tiež vzťah medzi obyvateľmi a samosprávou. O priebehu projektu Vás budeme pravidelne informovať prostredníctvom mestských profilov na sociálnych sieťach, webovej stránky mesta či v Radničných novinách. Zároveň budeme radi, ak sa svojou účasťou zapojíte do sprievodných aktivít.

A. Dolinská

AKÉ BUDÚ BANSKOBYSSTRICKÉ VIANOCE?

V Banskej Bystrici, podobne ako v iných mestách na Slovensku, sa tento rok neuskutočnia tradičné vianočné trhy. Aj napriek tomu, že sa nedočkáme klasického námestia so stánkami, Vianoce v meste pod Urpínom budú. Na sídliskách ani na námestí nebude chýbať vyzdobený vianočný stromček či svetelná výzdoba. Obyvatelia, ako aj návštevníci, si budú môcť niečo pekné želať v tradičnej Zvoničke prianí. Dezinfekcia bude zabezpečená. *V prípade programu veľmi citlivo vnímame aktuálnu situáciu, a preto pracujeme s viacerými verziami, podobne ako pri Radvanskom jarmoku. V súčasnosti pripravujeme tematickú výstavu starých saní, ktorá je spojená aj s fotografiami a mala by byť prístupná v prie-*

Foto: MsÚ BB

Vianočné trhy budú bez remeselných a občerstvovacích stánkov

storoch radnice. Finálnu verziu však prispôbime aktuálnym nariadeniam," hovorí Zuzana Chrenková Srncová z referátu Robotníckeho domu.

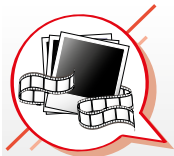
O novinkách, prekvapeniach či akýchkoľvek zmenách Vás budeme informovať na webovej stránke mesta. Naše námestie nebude žiť tradičnou atmosférou ani 6. decembra, keď Mikuláš, jeho dvaja pomocníci a obyvatelia zvyknú spolu rozsvietiť vianočný stromček. Príchod Mikuláša a námestie plné detí nám bude všetkým chýbať, no vzhľadom na súčasnú situáciu nie je organizovanie hromadných podujatí možné. Aj pre mesto Banská Bystrica je najdôležitejšie zdravie obyvateľov, a preto zostávame zodpovední. Veríme, že o rok si už budeme môcť užžiť Banskobystrické Vianoce 2021 so všetkým, čo k nim patrí.

Robotnícky dom – referát, MsÚ BB

TALENT UKRYTÝ V NAŠOM MESTE

Tento mesiac sme sa rozhodli predstaviť Vám rodeného Banskobystričana, ktorý sa s fotografiou zoznámil už v detstve. Ako žiak základnej školy získal ocenenie na celoštátnej súťaži Objektív mladých. V roku 1996 mu ako jednému z najmladších súťažiacich udelili čestné uznanie na medzinárodnom salóne fotografie Strom Ružomberok. Na Akadémii umení v B. Bystrici vyštudoval filmovú a dokumentárnu tvorbu. Od roku 2005 spolupracuje s Tlačovou agentúrou SR ako fotoreportér. Začínal v Banskej Bystrici ako externista – študent, neskôr ako regionálny reportér.

V súčasnosti pracuje ako vedúci Obrazovej redakcie TASR. Napriek tomu však naďalej fotografuje rôzne udalosti. Originálne zábery priniesol zo Zimných olympijských hier v Soči a Pjongčangu, z letnej olympiády v brazílskom Riu de Janeiro či z majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji v Česku a v Nemecku. Je držiteľ viacerých ocenení z najprestížnejšej súťaže novinárskej fotografie na Slovensku Slovak Press Photo a cien Literárneho fondu. A to o Michalovi Svítovi ešte nie je všetko. Viac sa dozvieme v našom krátkom rozhovore.

■ Ako si sa dostal k tejto práci či záľube a čo pokladáš za svoj najväčší úspech?

Do sveta agentúrnej fotografie ma uviedol kolega, skúsený človek a fotograf Tlačovej agentúry SR Jozef Ďurník. Popri ňom som zistil, o čom je obrazové spravodajstvo, a tiež to, že je to smer, ktorým sa chcem v živote uberať. Práca je to síce náročná, najmä na čas, ale na druhej strane sa ako fotograf dostanem na zaujímavé miesta doma i vo svete, na ktoré by som sa bežne nedostal. Vďaka tomuto povolaniu môžem byť pri dôležitých momentoch v spoločnosti či športe. Zúčastnil som sa na olympiádach, majstrovstvách sveta v hokeji, fotografoval som osobnosti ako Donald Trump, Vladimir Putin či pápež Benedikt XVI. Ale za životné šťastie pokladám to, že robím prácu, ktorá ma baví a som zdravý.

■ Na čom momentálne pracuješ? Stíhaš popri práci vlastné projekty?

V roku 2018 som si vymyslel projekt leteckých fotografií pod názvom Rodinné striebro. Rozhodli sme sa v agentúre nafotografovať takmer všetky významné hrady, zámky, kaštiele, vodné nádrže a národné parky na Slovensku. Bolo to veľmi zaujímavé fotografovanie z paluby ultralightového lietadla, v ktorom som strávil takmer 20 hodín. Tento rok sa nám aj napriek pandémie podarilo z týchto fotografií urobiť výstavu, ktorá

Foto: archív M. Svítok

Michal Svítok

bola premiérovou uvedená práve v Banskej Bystrici v Radnici na Námestí SNP. Mala putovať ďalej po Slovensku, no koronavírus nám tieto plány pozastavil. Momentálne tiež pripravujem moju autorskú výstavu, pretože v roku 2020 je to pätnásť rokov, čo spolupracujem s Tlačovou agentúrou SR. Posledné mesiace sa ale nesú v znamení chaosu, ktorý spôsobuje pandémia. Improvizácia je teda na takmer dennom poriadku, ale zatiaľ to zvládame.

■ Čo pre teba znamená Banská Bystrica? Znamená pre mňa domov a miesta, na ktoré sa stále rád vraciam. Banská Bystrica je proste srdcová záležitosť. Vždy ma poteší keď sa ma niekto pýta odkiaľ som a ja odpoviem, že z Banskej Bystrice. Častá reakcia na moju odpoveď je: To je veľmi pekné mesto, páčilo sa mi tam! Je to malebné a fotogenické m(i)esto na Slovensku.

zs

NOVÝ PRIESTOR V KNIŽNICI

Verejná knižnica Mikuláša Kováča v rámci zveľaďovania priestorov a skvalitňovania

služieb pre čitateľov a verejnosť vo svojej pobočke na Fončorde zriadila nový „Creativ club“. Miestnosť na aktivity klubovo-komunitného charakteru pre približne 15 ľudí je účelne a vkusne zariadená na prvom poschodí pobočky (Jilemnického ul. 48). Priestor je k dispozícii záujmovým skupinám, občianskym združeniam a všetkým tým, ktorí chcú v príjemnom prostredí knižnice tvoriť a pravidelne sa stretávať. Prístupný je aj marginalizovaným skupinám obyvateľov, nakoľko pobočka knižnice je debarierizovaná schodiskovou sedačkou. Knižnica Vás srdečne pozýva, a uvíta aj návrhy na aktívnu spoluprácu v novom „Creativ clube“. Realizáciu projektu finančne podporil zriaďovateľ Banskobystrický samosprávny kraj a Nadácia SPP v rámci programu Ochrana zdravia.

S. Šóky, VKMK

OPÄŤ MÁME ZA SEBOU ÚSPEŠNÉ KAMPANE

Do kampane Európsky týždeň mobility sa každoročne zapája viacero samospráv z rôznych krajín. Stúpajúci počet prihlásených je citeľný aj na Slovensku. V našom meste sa dlhodobo zavádzajú opatrenia na podporu udržateľnej mobility. Tohtoročná téma bola Čistejšia doprava pre všetkých! Pre obyvateľov bolo pripravených niekoľko podujatí, na ktorých sa prezentovali benefity využívania aktívnych druhov dopravy. Cieľom bolo aj poukázanie na negatívne dopady zvyšujúcej sa motorovej dopravy, najmä individuálneho motorizmu. Podujatia počas Európskeho týždňa mobility 2020 v B. Bystrici boli zostavené tak, aby sa pozornosť upriamila na verejnú, pešiu aj cyklo dopravu. V septembri sa uskutočnila večerná cyklojazda mestom. Vyvrcholením bol „Deň bez áut“. Popred nákupné centrum Point bola uzavretá cesta pre motorové vozidlá, čo je jeden z najfrekvencovanejších úsekov na území mesta. Samospráva tiež vyhlásila súťaž „Cestujte verejnou dopravou a vyhrajte.“ Výhercovia v kategórii Dobitie kreditu sú Michal T., Martina S., Mária B. V kategórii Zriadenie novej do-

pravnej karty sú výherkyňami Anna E., Lucia H., Lucia K. Do národnej súťaže o Cenu ETM 2020 sa tento rok prihlásilo 25 samospráv a 11 inštitúcií. V rámci kategórie Originálna aktivita získalo naše mesto tretie miesto za podujatie Cyklotrasa vs budúca cyklotrasa. Originálnym spôsobom sme tak prezentovali benefity, ktoré so sebou prináša kvalitne vybudovaná infraštruktúra pre peších účastníkov aj cyklistov v meste. Výsledky národnej kampane ETM 2020 boli tento rok vyhlásené spoločne s vyhodnotením kampane Do práce na bicykli 2020. Zapojilo sa 336 súťažiacich. Celkový počet najazdených kilometrov bol 27 077, 36 km. Prepočet ušetreného CO₂ bol 8 756,62 kg. Veríme, že o rok budeme v oboch kampaniach ešte úspešnejší. Poďakovanie patrí hliadkam Mestskej polície B. Bystrica a M. Babicovi (VIP kuriér) za sprievod počas viacerých podujatí, OOCR Stredné Slovensko, Občianskej cykloiniciatívy Banská Bystrica, Slovenskej agentúry životného prostredia a všetkým, ktorí prispeli k úspešnej organizácii.

Oddelenie cestovného ruchu MsÚ

ŠTEFAN HOLESCH (1855 – 1924)

Pedagóg, mestský notár, emeritný generálny tajomník obchodnej a priemyselnej komory, dobrovoľný hasič, múzejník a doživotný nehonorovaný kustód Mestského múzea.

Štefan (Michal) Holesch (krstný ako István Mihály) sa narodil vo Zvolene 20. 8. 1855 Lajosovi Holeschovi a Mathilde rodenej Liszt. O dva roky neskôr prišiel na svet mladší Otto (1857).

PROFESIJNÝ ŽIVOT V BYSTRICI

Vyštudovaný právnik Štefan Holesch s manželkou Annou Lindtner mali päť detí: Ilonu Máriu (*1889) a štyroch synov: Gejzu (1885 – 1886), Kalmana (*1887), Júliusa (*1888) a Vojtecha (*1892). Holesch pôsobil najprv ako pedagóg Obchodnej akadémie, potom bol až do roku 1891 hlavný mestský notár. Keď vznikla v B. Bystrici Obchodná a priemyselná komora (1890), Holesch sa ako 36-ročný stal 23. 5. 1891 jej zvoleným tajomníkom, funkciu vykonával viac ako 30 rokov – až do penzie, do ktorej nastúpil dňa 16. 5. 1919. Aj Banskobystrická historická a archeologická spoločnosť (1896) sa spája s jeho menom. Nájdeme ho na tlačnom zozname členov z 19. 12. 1906.

TAJOMNÍK

Obchodná a priemyselná komora v Banskej Bystrici bola zriadená podľa §4 zák. čl. VI. z r. 1868 č. 5408 z 27. 01. 1890. Zakladateľom bol uhorský minister obchodu Gabriel Baross (1848 – 1892), prvý predseda riaditeľ banskobystrickej sporiteľne Karol Flittner, tajomníkom Štefan Holesch. Členov komory volili do komisií centrálnych orgánov v Budapešti, tak sa stal Karol Flittner členom štátnej rady pre dopravu (1906), Štefan Holesch pre priemysel (1908). Na pozvanie komory bolo v Banskej Bystrici 30. 6. a 1. 7. 1911 zasadnutie Magyar Királyi Kamara/Uhorskej kráľovskej komory. V tom istom roku pricestovalo začiatkom augusta do Budapešti sto amerických obchodníkov z Boston Chamber of Commerce/Bostonskej obchodnej komory. V oboch prípadoch zastupoval banskobystrickú komoru Štefan Holesch. Zaujímavé boli aktivity komory v školstve, v podpore domácej výroby aj v sociálnej oblasti. V roku 1902 vznikla v meste Vyššia obchodná škola (dnes Obchodná akadémia) s orientáciou na domáci obchod, na ministerstve obchodu presadila komora zriadenie školskej výučby paličkovania a čipky v Kremnici s pobočkou na Starých Horách a dielne na výrobu drevených hračiek v Banskej Štiavnici. Komora vydávala časopis Hospodárske správy, vybavovala žiadosti o vy-

Zdroj: Stredoslovenské múzeum

Štefan Holesch

danie živnostenských listov, prostredníctvom právnika riešila spory. Zásluhou komory bola v Banskej Bystrici zriadená pobočka Rakúsko-uhorskej banky.

VELITEĽ DOBROVOĽNÉHO HASIČSKÉHO ZBORU

Zakladateľ Banskobystrického dobrovoľného hasičského zboru (Neusohler freiwillige Feuerwehrverein), ktorý ustanovili

12. 9. 1874 na valnom zhromaždení v mestskej radnici, bol banskobystrický obchodník Edmund Alexander Eisert. Veliteľa zboru, podriadeného mešťanostovi, volili členovia a potvrdzovala mestská rada. V rokoch 1884 – 1888 sa stal veliteľom Štefan Holesch.

Zdroj: F. Glocko

Pamätná tabuľa z roku 2019 s portrétmi troch nehonorovaných kustódov

V KULTÚRNEJ KOMISII

Milenárne oslavy (1896) patrili medzi najvýznamnejšie kultúrne udalosti storočia. Rozhodnutím vtedajšej administratívy došlo v Banskej Bystrici k premenovaniu ulíc. V správe subkomisie, ktorej členmi boli o. i. riaditeľ gymnázia Emil Jurkovič (1857 – 1936) a amatérsky regionálny historik Štefan Holesch, sa píše: „*Ulice sa pomenujú podľa významných uhorských osobností, ktoré sú úzko späté s naším mestom*“. Komisia označila domy pamätnými tabuľami a premenovanie bolo dôkazom snáh mestskej elity začleniť lokálnu kultúru do národnostných opatrení. Tak vznikli nové názvy: Námestie SNP/Béla IV. király tér, Námestie Štefana Moyzesa/Mátyás tér, Horná ulica/Bethlen Gábor utcza, Dolná ulica/Kossuth Lajos utcza, Lazovná ulica/Károly Péter utcza, Horná Strieborná ulica/Heinczmán András utcza, Kapitulská ulica/Wesselényi Ferencz utcza, Bakossova ulica/Morhenthaler Fülöp utcza, Nová ulica/Glabits József utcza, Ulica Terézie Vansovej/Szumrák János utcza, Štadlerovo nábrevie/Stadler Tófort part, Partizánska cesta/Baross

Gábor utcza a Medený Hámor/Thurzo János utcza.

VZNIK MESTSKÉHO MÚZEA

Z pohľadu banskobystrického národného a kultúrneho života bol rok 1889 mimoriadne významný. Hospodársky výbor mesta poveril 8. 2. 1889 Štefana Holescha vypracovať návrh na založenie mestského múzea. Mestská rada moderný návrh múzea schválila 12. 7. 1889 a v marci 1890 vyšiel článok o jeho zriadení. Holesch sa pustil do realizácie so snahou zreštaurovať pre muzeálne účely Matejov dom. V rokoch 1907 – 1909 opravu realizovala firma Holesch a Michálek, prvá muzeálna expozícia bola slávnostne otvorená 17. 10. 1909 a Štefan Holesch sa stal 30. 10. jedným z troch doživotných, nehonorovaných kustódov múzea a po smrti Samuela Bothára a Jozefa Schwenga vykonával funkciu sám. V roku 2019 bola pri 110. výročí otvorenia mestského múzea na priečelí Matejovho domu odhalená pamätná tabuľa s portrétmi troch kustódov. Autorom je muzeálny pracovník a reštaurátor Miloš Packo.

ÚSPEŠNÍ HOLESCHOVI SYNOVIA

Najstarší Kalman (1887 – 1947) začal školskú dochádzku v Banskej Bystrici, pokračoval v Miškovci a Budapešti. V roku 1935 si zmenil priezvisko na Hollódi. Po ukončení štúdia nastúpil do Bratislavskej obchodnej a priemyselnej komory, pôsobil na pozícii pomocného návrhovateľa a spravodajcu. Od roku 1913 sa stal pomocným tajomníkom Obchodnej a priemyselnej komory v Miškovci, neskôr bol generálny sekretár. Július (1888 – 1918) bol v Banskej Bystrici advokát a ako poručík tragicky zahynul v 1. svetovej vojne. Najmladší Vojtech (1892 – 1938) vyštudoval na Vysokej škole technickej v Budapešti. Pôsobil v rôznych zahraničných ateliéroch, tvoril aj u slovenského architekta Ladislava Hudeca v Šanghaji. Neskôr sa stal samostatným architektom v Bratislave, jeho rukopis nesie Justičný palác (1937) alebo Obytné domy na Panenskej ulici. Štefan Holesch zomrel 14. 11. 1924 v Banskej Bystrici. Je pochovaný na miestnom Evanjelickom cintoríne. Na náhrobku sa nachádza nápis: Tu odpočívá Holesch István, emeritný generálny tajomník obchodnej a priemyselnej komory (1855 – 1924). Vdova Holesch Istvánné rodená Lindtner Anna, pochovaná v Miškovci (1857 – 1930) a syn Holesch Gyula, právnik, poručík, ktorý padol vo svetovej vojne (1888 – 1918).

F. Glocko

Spolupráca: C. Tóth, P. Račko a R. Nádaskay

TRI RADNIČNÉ VÝROČNÉ PRIPOMENUTIA

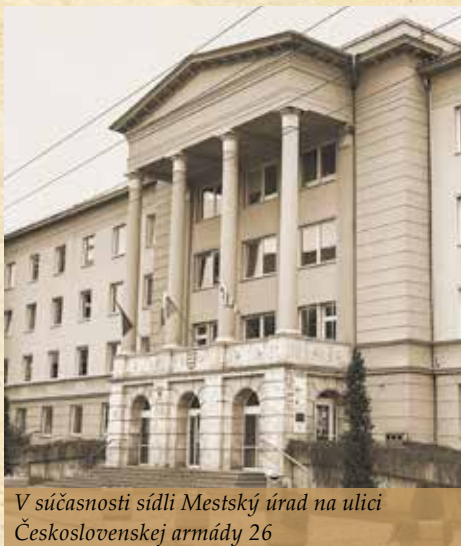
Pred 765-timi rokmi sa Banská Bystrica stala mestom. Pred 30-timi rokmi (23. a 24. 11. 1990) sa konali prvé slobodné komunálne voľby po Novembri 1989. Pred 10-timi rokmi, 24. 11. 2010, sa po rekonštrukcii konalo slávnostné otvorenie Radnice na Námestí SNP. 1. Rok 2020 sa spája s viacerými mestskými výročiami. Celosvetová pandémia nám však nedovolila náležite ich oslaviť. Pripomeňme si ich preto aspoň na stránke Radničných novín.

765 ROKOV OD UDELENIA MESTSKÝCH PRIVILÉGIÍ

Prvým pripomenutím je 765. výročie vyhotovenia listiny kráľa Bela IV. Ide o najstaršiu priamu písomnosť o Banskej Bystrici: „Keď tunajším hosťom udelil uhorský kráľ Belo IV. v roku 1255 (niekedy pred 14. októbrom) rozsiahle výsady súdneho, administratívneho, hospodárskeho i cirkevno-správneho charakteru, ktoré legalizovali tunajších Sasov, išlo o výsledok intervenčných aktivít jedinca šľachtického pôvodu zo Saska – comesa Ondreja.“ (V. Rábik, K počiatkom mesta Banská Bystrica, 2005). Za zásluhy o rozvoj baníctva odmenil uhorský kráľ Belo IV. prvého bystrického richtára Ondreja rozsiahlymi pozemkami a povýšil ho do šľachtického stavu. Po Ondrejovom prvom synovi Heinczmannovi niesla meno Kostiviarska (Heinzmannsdorf). Po druhom synovi Mikulášovi Sasovi bola pomenovaná Sásová (Sachsensdorf). Pri mestských privilégiách sa vždy spomína Belo IV., no bez richtára, mestských radných a všetkých hrđých mešťanov by Banská Bystrica skutočným mestom nebola.

30 ROKOV OD PRVÝCH SLOBODNÝCH VOLIEB PO ZMENE REŽIMU

Konali sa v dňoch 23. a 24. 11. 1990. Pred tridsiatimi rokmi boli v oknách budovy Mestského domu zverejnené výsledky volieb do mestského zastupiteľstva. Voľbám predchádzalo schválenie zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení zo dňa 6. 9. 1990, ktorý nastolil demokratické pravidlá v obecných a mestských samosprávach. V znení niekoľkých zmien funguje dodnes. Komunálne voľby v r. 1990 boli prvými slobodnými voľbami poslancov zastupiteľstiev, starostov obcí a primátorov miest po páde komunizmu na Slovensku. Zúčastnilo sa na nich 63,75 percenta voličov. Prvé zasadnutie nového Mestského zastupiteľstva v B. Bystrici bolo 5. 12. 1990. Mesto malo prvého primátora a 56 poslancov. Na druhom rokovaní (19. 1. 1991) sa schvaľoval napr. prechod štátnych podnikov a organizácií z národných výborov na Mestské zastupiteľstvo: Gukotex, Kovo-Drevo, Stavebný podnik mesta, Bytový podnik mesta... a ďalšie. Postupne sa od mesta odčleňovali obce pričlenené za socializmu. Naposledy, 27. 2. 1992 Malachov a 12. 5. 1992 Hronsek. Osamostatnenie sa nepodarilo Senici, Rudlovej, Šalkovej, Rakytovciam, Iliašu, Kremničke, Kráľovej, Radvani, Podlaviciam, Skubínu, Majeru, Kostiviarskej, Jakubu a Sá-

V súčasnosti sídli Mestský úrad na ulici Československej armády 26

Foto: MsÚ BB

sovej. Prvé volebné obdobie sa spája s dobrou atmosférou, no nevyhli sa mu ani aféry, napr. tajné rokovanie zastupiteľstva na Donovaloch, z ktorého boli informácie vonku skôr, ako z verejných zasadnutí. Poslancov MsZ v r. 1990 – 2002 bolo 56 a od r. 2002 ich je 31.

KTO VIEDOL MESTO OD ROKU 1990

Primátori: Stanislav Míka (1990 – 1994), zástupca Ivan Hano a od roku 1992 aj tzv. uvoľnení poslanci Ján Biba a Pavol Bielik, **Igor Presperín** (1994 – 1998), zástupca Peter Lačný, **Ján Králik** (1998 – 2002), zástupkyňa Jana Borguľová, **Ján Králik** (2002 – 2006), zástupca Mária Míka, **Ivan Saktor** (2006 – 2010), zástupca Róbert Kazík, **Peter Gogola** (2010 – 2014), zástupkyňa Katarína Čizmarová, **Ján Nosko** (2014 – 2018), zástupcovia Jakub Gajdošík, Martin Turčan, **Ján Nosko** (2018 – súčasnosť), zástupcovia Jakub Gajdošík, Milan Lichý. **Prednostovia MsÚ:** **Juraj Koval** (1990 – 1992), **Peter Púchovský** (1992 – 1994), **Olga Snopková** (1994 – 2000), **Miroslav Muroň** (2000 – 2006). Títo prednostovia boli volení mestským zastupiteľstvom. Po zmene zákona menuje prednostov primátor. Takými prednostami boli **Jaroslava Hýblová** (2006), **Radoslav Lukaj** (2007 – 2008), **Jaroslav Šumný** (2008 – 2009), **Jaroslav Sihelský** (2009 – 2010), **Miroslav Rybár** (2011 – 2014), **Martin Adamec** (2015 – 2019) a od r. 2020 **Marica Koreňová**.

10 ROKOV OD OTVORENIA RADNICE PO REKONŠTRUKCII

Dnešný objekt radnice vznikol spojením dvoch samostatne stojacich domov v druhej polovici 15. stor. Prvý majiteľ spojeného domu bol

Vít Mühlstein, budínsky kupec, banský ťažiar, zvolenský župan, kremnický komorský gróf. V druhej polovici 16. stor. mesto zriadilo v Mühlsteinovom dome druhú radnicu „Mestský dom“. Za radnicou stála mestská pekáreň, pivovar „Prošovňa“, piváreň, vináreň, solný sklad, mestská väznica, divadlo, jazdiareň i hasiči. Mestská rada dom prenajímala a peniaze plynuli doestskej pokladne. V 17. stor. sa radnica musela postupne presťahovať z Prétoria do Mestského domu. V dome uskutočnili prestavby pre potreby verejnej správy. Na väčšie zmeny neboli prostriedky. Od realizácie pomocou pôžičiek Mestská rada upustila. Na dvore Mestského domu stálo kedysi aj bystrické „dvorné divadlo“ pre 300 divákov. Stavebné úpravy radnice vykonané na začiatku 20. stor. a v r. 1945 pozmenili pôvodný charakter a členenie stavby. V období socializmu sa úrad Mestského národného výboru (MsNV) presťahoval do terajšej budovy na ulici ČSA. V radnici ostala obradná sieň, reprezentatívne priestory predsedu MsNV a Matrika. Na prízemí bolo aj Divadlo hudby, vo dvore sídlil Štátny okresný archív. Po r. 1989 samospráva uvažovala o navrátení sídla primátora a úradu na námestie. Dom bol opravený tak, aby mohol slúžiť pre potreby primátora. Sídlilo tu Kultúrno-informačné stredisko, Matrika, fungovala obradná sieň. Vo vstupnej sieni bol postavený obelisk s menami primátorov. V r. 1997 samospráva začala s nákladnou prestavbou radnice na sídlo primátora, úradu, spolu so zriadením veľkej zasadacej siene v podkroví. Pre nedostatok financií bola stavebná činnosť prerušená a stavba pod provizórnou strechou chátrala. Potom mesto za korunu previedlo radnicu na svoju spoločnosť MBB, a. s., a tá rekonštrukciu z úveru dokončila. Dominantou je strešné štítové ukončenie ako novotvar i spomienka na gotiku. Slávnostné otvorenie radnice po rekonštrukcii bolo 24. 11. 2010. A ako je to s radnicou v súčasnosti? Jej zadnú časť MBB, a. s., odpredala Banskobystrickému samosprávnemu kraju. Dnes tu sídli časť Úradu BBSK. V prednejestskej časti sú priestory na reprezentatívne účely mesta. Na prízemí je priestor na výstavy, Informačné centrum a sídlo Oddelenia medzinárodných vzťahov a zahraničného obchodu. Na prvom poschodí je obradná sieň, rokovacia miestnosť, kancelária primátora. V podkroví je Cikkerova sieň pre spoločenské podujatia. Kanceláriu tu má aj OOCR Stredné Slovensko. Radnica ponúka možnosť pre organizáciu rôznych podujatí.

M. Lichý

HĽADÁM DOMOV

Karanténna stanica pre spoločenské zvieratá mesta Banská Bystrica so sídlom vo Zvolene predstavuje:

Meno: Sloko **Pohlavie:** pes
Vek: 2/2019 **Výška:** 47 cm **Váha:** 18,5 kg
Povaha: Sloko je kríženec Slovenského kopova. Je to milý a prítulný spoločník, má hygienu a znesie sa aj s inými psami. Má veľké srdiečko a je vhodný aj do bytu. Miluje prechádzky, no hru so psami nevyhľadáva. Bude z neho úžasný spoločník na dlhé túry, ale zároveň nepohrdne ležaním doma. Ak hľadáte parťáka do každého počasia, tak Sloko je ten pravý. Ak chcete vidieť viac psíkov či pomôcť, môžete sa informovať na telefónnych číslach: 0918505254, 0915699756 alebo v Karanténnej stanici so sídlom na adrese Unionka 17, 96001 Zvolen. Pomôcť môžete aj s dočasnou opaterou o psíky. Presné informácie o formách vitanej pomoci nájdete aj na webovej stránke www.kszv.sk.

SÚŤAŽ

V októbrom čísle Radničných novín ste sa mohli zapojiť do súťaže o tričko Banská Bystrica mesto olympijských víťazov. Potrebne bolo poslať odpoveď na otázku: Kto sa stal športovou osobnosťou mesta pod Urpínom za rok 2019? Ako ste sa minulý mesiac mohli dočítať aj v našom článku, správna odpoveď je Anastasija Kuzmina. Ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili. Víťazkou sa stáva **pani Turčanová**. Srdečne gratulujeme! O tričko Banská Bystrica mesto olympijských víťazov budeme súťažiť aj tentokrát. Stačí, ak nám napíšete odpoveď na otázku: Triedite odpad? Je potrebné uviesť aj dôvod prečo áno či prečo nie. Vaše odpovede môžete poslať do 4. decembra 2020 na adresu: Mesto Banská Bystrica, Radničné noviny, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica alebo na e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, predmet správy: súťaž.

VEREJNÉ VYHLÁŠKY (VV) STAVEBNÉHO ÚRADU

OVZ-SU 162141/977/2020/FUF

Verejná vyhláška: Rozhodnutie Stavebník, spoločnosť AMIRP, s. r. o., Tatranská 298, PB; Stavba: „Nebytový priestor – predajňa potravín“ o výmere 245 m² na nový účel ako „Bar – herňa s nevýhernými automatmi“, na pozemku parc. KN-C č. 3363/1, 3364/1 v k. ú. Radvaň; *Vyvesené:* 30. 10. 2020

OVZ-SU 164412/26720/2020/Go

Verejná vyhláška: Rozhodnutie Stavebník: Vlastníci bytov a nebytových priestorov Tulsá 47 – 51, BB v zastúpení Stavebným bytovým družstvom BB; Stavba: „Dodatočná montáž predsadených železobetónových lodžií, typ REFLEX-BAU, na bytovom dome 138 – Tulsá 47 – 51, BB, ktorá je postavená na pozemku KN-C č. 2067, 2068, 2069 v k. ú. Radvaň; *Vyvesené:* 27. 10. 2020

OVZ-SU 163403/17848/2020/Boj

Verejná vyhláška: Rozhodnutie Stavebník: Slovak Telekom, a. s. Bajkalská 28, 817 62 BA; Stavba: „INS – FTTH – BB – Československej armády“; *Vyvesené:* 23. 10. 2020

OVZ-SU 163844/25814/2020/Go

Verejná vyhláška: Rozhodnutie Stavebník: Spoločnosť, B & B BAU, s. r. o., Kukučínova 3379/24, BB; Stavba: „Záhradná

chatka“, ktorá je umiestnená na pozemku parc. KN-C 3738/660 v k. ú. Radvaň, v ZO na Fončorde v BB; *Vyvesené:* 22. 10. 2020

OVZ-SU 162422/24848/2020/Boj

Verejná vyhláška: Rozhodnutie Stavebník: Vlastníci bytov a nebytových priestorov v obytnom dome súpisné číslo 1504 na ulici Trieda SNP č. 25 – 27 v BB; Stavba: „Modernizácia bytového domu 43. B. J. – výťahy“, na ulici Trieda SNP č. 25 – 27 v BB na parcele KN-C č. 1069, 1070 v k. ú. BB; *Vyvesené:* 21. 10. 2020

OVZ-SU 157921/30962/2020/Du

Verejná vyhláška: Oznámenie o začatí kolaudačného konania a o nariadení ústneho pojednávania a miestneho zisťovania

Stavebník: spoločnosť, B. D. Managment, s. r. o., Drevárska 23/1649, Pezinok; Stavba: „Rekonštrukcia zdroja tepla – Zvolenská cesta 4, na pozemku KN-C 3332/2 Sa 3332/87 v k. ú. Radvaň; *Vyvesené:* 20. 10. 2020

Všetky aktuálne verejné vyhlášky stavebného úradu nájdete na stránke mesta www.banskabystrica.sk v sekcii Samospráva – Úradná tabuľa, pričom v kategórii dokumentu je potrebné zvoliť Stavebný úrad.

V Banskej Bystrici, 30. 10. 2020

OZNAM KOMUNITNÝCH CENTIER

Vzhľadom na aktuálnu situáciu spojenú s ochorením COVID-19 a v súlade s protiepidemiologickými opatreniami sa činnosť Komunitného centra Fončorda pozastavila na dobu neurčitú. Napriek tomu, že sa aktivity a krúžky momentálne nemôžu fyzicky realizovať, ako koordinátori KC Fončorda sme sa rozhodli spustiť tzv. ONLINE VYSIELANIE, prostredníctvom ktorého budeme aspoň na diaľku v kontakte s našimi členmi, návštevníkmi ale aj inými obyvateľmi Fončordy. Pravidelne tak bude z Komunitného centra odvysielaný program, na ktorom počas každého týždňa pracujeme. Ide najmä o rôzne zaujímavé prednášky na rozličné inšpiratívne témy, workshopy, videá s kulinárskym umením, rozprávkové čítania a podobne. Vysielateľ budeme dvakrát do týždňa podľa aktuálnych možností v oficiálnej facebookovej skupine Komunitné centrum Fončorda – Mesto, v ktorej následne nájdete aj záznamy z prednášok, nahrávaní a iné aktivity, aby Vám boli kedykoľvek k dispozícii. Počas októbra bol napríklad zverejnený záznam zo zaujímavej, a zároveň náučnej, prednášky so včelárom Jaroslavom Páslerom, a podarilo sa nám sprístupniť aj záznam z nahrávania Rozprávkového čítania pre deti. V rámci online vysielania bude našim primárnym cieľom vyskladať program aktivít tak, aby sme oslovili čo najväčšiu skupinu ľudí, a zároveň, aby si každý v programe našiel to svoje, čo ho nejakým spôsobom zaujíma alebo inšpiruje. Aj Komunitné centrum Sásová je tiež aktuálne pre verejnosť uzavreté. Zaujímavé aktivity však rovnako, ako v prípade KC Fončorda, prebiehajú v rámci ONLINE VYSIELANIA na facebookovej stránke Komunitné centrum Sásová. Každú nedeľu bude na stránke zverejnený rozvrh aktivít na nasledujúci týždeň. Veríme, že z ponúkaných aktivít si vyberú deti, mládež, dospelí aj seniori. Viac informácií nájdete na našej stránke, alebo nás môžete kontaktovať prostredníctvom správy.

Komunitné centrum Sásová

Budova bývalej ZŠ Tatranská, vchod vzađu

Komunitné centrum Fončorda

Budova CVČ Havranské, vchod vzađu

SPOŁACH, o. z. oznamuje, že počas novembra 2020 sa vzhľadom na súčasnú situáciu spojenú s pandémiou koronavírusu nebude konať stretnutie podpornej skupiny príbuzných a opatrovateľov ľudí s Alzheimerovou chorobou. V prípade potreby poradenstva nás môžete kontaktovať e-mailom alebo telefonicky: spolach.oz@gmail.com, 0948 211 372.

L. Golianová, SPOŁACH, o. z.

UZÁVIERKA DECEMBROVÉHO ČÍSLA

Termín: 4. decembra 2020 do 12:00 hod. Na podklady čakáme do uzávierky. Po tomto termíne už nie je možné články dopĺňať, a preto budeme radi ak nás kontaktujete v predstihu. Kontaktná osoba: Mgr. Dominika Mojžišová, e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, tel. kontakt: 048/43 30 107.

Ďakujeme, že zostávate zodpovední!

noste rúško alebo inú
alternatívu ochrany

dodržiavajte
2 m rozostupy

nezabúdajte na dezinfekciu

nepodávajte si ruky

hromadné podujatia
sú zakázané

v mestských zariadeniach
sociálnych služieb
platí zákaz návštev

Sledujte nás na:

www.banskabystrica.sk

Mesto Banská Bystrica

@mestobanskabystrica